

Bernard Ardura:

A premontrei lelkiesség alapvető összetevői

Az „*evangelica institutio*” következtében a premontrei élet az evangéliumi tanácsokban gyökerezik, amelyeket Krisztus adott azoknak, akik arra éreznek hivatást, hogy még szorosabban kövessék Őt, lemondva önmagukról a Mennyek országáért. A premontreiek megélik ezt a szentírási ihletettséget, mint alapot a küldetésükhöz. Mint az Isten fia, aki egy lett közülünk, hogy megmentsen, és az Atyához vezessen minket, Szent Norbert fiai osztatlan szívvel fogadalmat tesznek az egyedüli Isten szeretetére, hogy hasonlóvá váljanak Krisztushoz, és megmutassák a többi embernek tanításuk és tanúságtételük által a saját- és közösségi életüket, magát az Egyet, aki „az Út, az Igazság és az Élet” (Jn 14,6), hogy ezáltal a Mennyei Atyához vezessék az embereket. Ez a kapcsolat az evangéliumi élet és tevékenységünk között elhagyhatatlan sajátossága a Premontrei Rendnek.

Szent Norbert és társai nagy lelkesedéssel magukévá tették a *vita apostolica*-t, hogy az apostolok módjára éljenek, akiket Krisztus kiválasztott „hogy vele legyenek, és hogy elküldje őket hirdetni az igét”(Mk 3,14). Ezért tehát a jeruzsálemi közösség volt a modell, az ajánlólevél, optica vagy speculum (ahogy Servais de Lairuelz mondaná) minden premontrei közösség számára. Az apostoli életmód mintaképei maguk az apostolok, akik Krisztust követve közös életet éltek. Ez magába foglalta a közös imádságot, a javak megosztását és az igehirdetői munkát: hogy személyes közösségben legyenek Krisztussal, és együtt zengjék az Ő dicséretét; hogy megosszák egymás közt azt, amit a közösségből egy kapott, hogy az Isten mindenki számára ajándék legyen; hogy ne csak elszigetelt egyénekként szolgáljanak, hanem küldöttekként, tanúságtévői és hirdetői legyenek az evangéliumi örömhírek.

A *szentmiseáldozat* a *zsolozsmával* szerves egységben minden egyes közösséget egy-egy imádkozó Egyházzá tesz, amely felajánl és amelyet felajánlanak, és vágyódik Urunk eljövételére, amint tette azt az apostolok közössége egykor Jeruzsálemben. E két istendicséret elengedhetetlen része a premontrei létformának, hiszen ez meghatározó része eredeti karizmánknak, és ez biztosítja a lelki alapot mind az egyes részegyházak, mind az egyetemes Egyház szolgálatára. Ez az állandó imádság, amely meghatározó jellemzője a premontrei apátságoknak a rend kezdetei óta, kétség kívül az első és legfontosabb lelkipásztori tevékenysége Szent Norbert fiainak. Fontos eleme az istentiszteletnek, a legértékesebb része lelki örökségünknek, amelyet a múlt premontrei atyái hagyományoztak ránk, és egyben egy kiapadhatatlan forrás közösségeink számára a jelenben és jövőben egyaránt. Az imádságra fordított idő kifejezetten Istennek van szentelve, az Ő áldása van rajta, habár az imádság a modern ember számára időpocsékolásnak tűnhet. De mit tehetnek ez ellen a felfogás ellen a mai korban a szerzetesrendnek? Azt, hogy imádságukkal tanúságot tesznek Isten mindenhatóságáról, akinek létezésére napjainkban az emberek legfeljebb ösztönösen éreznek rá, a modern világ ürességében és az ideológiák értelmetlenségében való csalódottságukban. Mi, a Premontrei Rend tagjai -folytatva szent hagyományunkat- időnk nagy részét az emberek között töltjük, igyekszünk a tőlünk telhető legjobbat nyújtani számukra. Küldetésünk inkább igaznak maradni, mint modernnek lenni, vagy más szavakkal, hűségesen kitartani az imádságban, amely a csúcspontja volt Szent Norbert és követői minden napjának. Fontos, hogy egy premontrei közösség mindig nyitott legyen a keresztény emberek aktív részvételére istendicséretünkben, hiszen a kanonoki liturgia lényegét tekintve mindig is lelkipásztori irányultságú volt. A premontreiek közös imádsága egyszerre hálaadás a kapott kegyelmekért Istennek, valamint a kapott kegyelmek kiterjesztése az emberek számára, tulajdonképpen misszió. Így tehát szerves része tevékenységünknek -mint a hálaadás és a könyörgés egy

formája-, de ugyanakkor a közösségi imádság egyben lelki táplálék is. A közös ima tehát kétségkívül fontos alkotóeleme a kanonoki életformának. Valójában a közösségi imádság jellegzetességei ráhatással lehetnek a közösség életére, egységességet formálva a szívekben és elmékben. A szerzetes ebből a liturgikus imádságból vallásos inspirációt kap saját lelki életéhez és lelkipásztori munkájához. Beépíti az elmélkedés által és a *lectio divina* által saját életébe. A rend lelki írói és szabályzatai mindig is nagy hangsúlyt fektettek a bűnbánat gyakorlására, a szív magányára és a belső nyugalomra, amik Adam Scot szerint: „A kolostorban lakók erősségei”.

A jeruzsálemi közösség mintájára a premontreiek a rend kezdeteitől fogva maguk közé fogadtak megtért *laikus embereket* is. Később aztán ők lettek a *laikus szerzetestestvérek*. A II. Vatikáni Zsinat óta a szerzetestestvéreket a mi rendünk is a Premontrei Rend teljes jogú tagjainak ismeri el. A zsinat óta ők is kötelesek tevékenyen részt venni a zsolozsmán, beleszólásuk van a kanónia irányításába, a kanónia tisztségviselőivé is választhatók, kivéve a perjel és az apát tisztjét. Az testvérek hivatása -ahogy azt rendünk története is mutatja- az életszentségre szól, a hétköznapiok megszentelésére, egységben azokkal, akik kezük munkájával keresik meg mindennapi kenyerüket. Segítik a papságot a lelkipásztori munkában, tanúbizonyságot tesznek az emberiség egyetemes életszentségre szóló hivatásáról és annak különböző fajtáiról a megszentelt élet intézményeiben, amely az isteni kegyelem ajándéka. A szerzetestestvérek teljes jogú tagjai rendünknek, egyetemes papságukat Krisztus felajánlásával egyesülve gyakorolják a szentmiseáldozatban. Mint megkeresztelt egyének, keresztényi élethivatásukból eredően az apostolkodás legkülönbözőbb formáiban tevékenykedhetnek, amelyekhez nem szükséges a papi rendek felvétele.

A zsinat utáni „aggiornamento” kifejezés a mi rendünkben is új utakat tett szabaddá. Egy tisztázódási folyamat vette kezdetét a testvérek állapotával és valódi lehetőségeivel kapcsolatban, s ez a folyamat idővel, imádsággal és elmélkedéssel támogatva új lehetőségeket hordozhat magában laikus rendtársaink számára.

A kolostorok homályában megbúvó szemlélődő élethivatásukkal a *premontrei kanonoknők* folytatják az Egyház imádságát, amely a rend lelkipásztori munkája nyomán szárba szökken a világban. Mint Krisztus jegyesei, a liturgia ünnepélyes végzése, a személyes imádság, a kétkezi és szellemi munka vagy a szolgálat számtalan más területein végzett munkájuk által bensőséges kapcsolatra hivatottak Jézussal. Nélkülük a Premontrei Rend már nem lenne ugyanaz, mint ami az alapítás korában volt.

Szent Ágoston regulája természetesen egy történelmi referencia rendünknek, az ideális emlékképe annak az igazi közösségnek, amit Szent Ágoston hozott létre Hippo városában. A regula a történelem folyamán soha nem vesztette aktualitását, mivel hasznosítható támpontokat ad az apostoli életmód megéléséhez. Mindezek mellett –nem tekintve annak lelki hasznát- Hippo püspökének spirituális és teológiai tanítása igen jelentős forrása premontrei lelkiségünknek. A *regula* összefoglalja a jeruzsálemi közösség legfontosabb alapelveit, és ösztönzi szent Norbert fiait, hogy mindennapi életükben és az élet legkülönbözőbb helyzeteiben valósítsák meg ezt az életideált. „Először is azért gyűltetek össze, hogy egyetértésben lakjatok a monostorban, és egy szív, egy lélek legyetek Istent keresve” (Szent Ágoston regulája).

A *kanonoki fogadalmak* a rend fogadalmas tagjait egy bizonyos egyház, avagy egyházközség tagjaivá teszik: „Én N. testvér felajánlva átadom magamat ennek az egyháznak...”. A premontrei szerzetes ezzel az ajándékával a templom épületének -amit szolgálni fog egész életében a zsolozsma méltó végzésével- megszerzi a jogot a premontrei

„ecclesia”-hoz való tartozásra, amely mindig befogadja Őt. Önmagának mélyebb beillesztésével a helyi egyházba –ez az, amit a fogadalmak letétele jelent- megnyílik ön maga számára, és az egyetemes egyház szolgálatára is. Ez a felajánlás egy bizonyos „ecclesia” számára az egyik legalapvetőbb eleme kanonoki fogadalmunknak. Így a fogadalom kifejezi a helyi egyházban a liturgikus imádság és a lelkipásztori munka által végzett szolgálat elsődlegességét. Rendünk apátságokból felépülő szerkezete (amit a premontrei rend a középkori monasztikus rendektől vett át) pedig jól példázza az olyan közösséget, amely állandó és szerves részét képezi a helyi egyháznak.

Mint a kanónia feje, a premontrei *apát* (más néven prelátus vagy prépost) Krisztus nevében különleges szolgálatot lát el testvéreiért az apátságban, amely egy valódi család otthona kell legyen. Az ő vezetése alatt mindannyian egymás testvérei lesznek. Az ő feladata, hogy a Szentírás által kijelölt úton vezesse testvéreit, és hogy a közösség nevében küldje őket szeretettel szolgálni az embereket. Éleslátásával és humorával Calmels apát nagy vonalakban felvázolta az ideális premontrei apát alakját egy újonnan választott apátnak:

„Apátnak lenni, atyám, kegyelem – kegyelem, de nem privilégium. Inkább felelőség, mint megtiszteltetés. Egy kegyelem, amiért felelősek vagyunk. Ők majd tudni fogják, hogy mennyi legyen a fizetséged, bizony nagyon drágán. És nehéz lesz majd elkérni a pénzt a jóindulatú hivatalnokoktól abban a bizonyos adóhivatalban.”

Mivel az apát a kanónia tagja és feje is együttesen, kormányoznia, ellenőriznie és irányítania kell, mert előljáró. Nem tagadhatja meg személyes és közösségi felelősségének gyakorlását semmilyen helyzetben, akár még egy ilyen szituációban sem:

„Ne csapd be magad! Nehéznek fogod találni az irányítás feladatát, hisz ez mindig is egy szenvedésekkel teljes tisztség volt. Soha nem könnyű mások tevékenységét irányítani és közben nyugodtnak maradni. Jegyezd meg jól: a legnagyobb problémák az engedelmesség körül szoktak adódni; de nem akkor, amikor a szerzetes igent mond, hanem amikor újra a kellő pillanatban megtagadja az előbbi szavát. Akkor ne hirtelen felindulásból válaszolj neki, hanem hagyd egy kis időt magadnak a válaszra. Ne felelj el: Ez a különbség aközött aki irányít, és aközött aki engedelmeskedik. Aki engedelmeskedik, csak egy embernek kell engedelmeskedjen, aki viszont irányít, mindenkit irányítania kell.

Jobban fogod közösségedet irányítani, ha megtanulsz nem mondani semmit. Maradj mindig csendben, amikor csak teheted. Az igazi előljáró csak annyit beszél, amennyi feltétlen szükséges: kevés szóval, csak ahhoz intézve, akire vonatkozik, csak annak, akinek szüksége van rá, azonnal; és amennyire lehetséges őszintén és lényegretörően.”

Calmels apát, aki Frigolet apátja volt 1946-tól 1962-ig, és generális apát volt 1962-től 1982-ig, bizonyára tudja, miről beszél. Az apáti tisztség nincs korlátozva a kanonoki szolgálatok irányítására és az azokért való felelősségre. Megválasztása napján az apát az Egyház hitvesévé válik, közösségének atyja és pásztorja lesz. Az apátnak hivatása hogy az „ecclesia”-nak, közösségének példaképe legyen, amivel eljegyeztetett, mint ahogy Krisztus az Egyház példaképe. Előjárói jogkörét mindig úgy kell gyakorolnia, hogy nyilvánvaló legyen, hogy amit tesz, az az isteni kegyelem megnyilvánulása itt a földön. Meg kell találnia a lelkipásztori szolgálatnak azt a formáját, amelyben leginkább megnyilvánul Krisztus szerető gondoskodása, aki feláldozta magát követőiért és minden emberért, hogy a szentségre vezesse őket. Természetesen egy premontrei apát életében Szent Norbert életpéldájának is irányadónak kell lennie. Ha esetleg nem követné alapító atyánk példáját, és nem lenne a „közösség lelkiatyja”, ahogy Szent Benedek értelmezi a monasztikus apát feladatát, hogy lenne képes pásztornak lenni a szó minden értelemben? Egy premontrei apátnak mindig Krisztusnak, a jó pásztornak az eszményképe kell lebegjen a szeme előtt, föl kell áldoznia magát közösségéért, jó példával kell előljárnia lelkipásztori munkájának gyakorlásával, hogy a kanónia összes tagja bátran követhesse példáját, bízhatson benne; érezzék, hogy az apát bizalommal van irántuk és felelős értük.

„Az ember nem születik apátnak; az idők során válik azzá. Szerzeteseid iránti odaadásoddal és irántuk való szeretetteddel minden nap jobb apáttá kell válnod. Apátnak lenni tanulható dolog. De ne aggódj, nem fogsz tanárokból hiányt szenvedni; én mindig mondtam, hogy a legengedetlenebbek adják a legtöbb tanácsot engedelmesség dolgában. De tanulóidódet leginkább Krisztus követése által tudod kihasználni. Apáti kötelezettségeidet atyai gyengédséggel kell gyakorolnod, erőt merítve minden kegyelem forrásából, Krisztus Szent Sebeiből. Apátnak lenni azt jelenti, hogy feláldozod magad rendtársaidért, és a szolgáljuk leszel. Ez a tisztaság, amely felemelt téged, egyszerre mindenkiért felelőssé is tesz. Apátnak lenni azt jelenti, hogy Krisztus szívével kell látnod a világot.

Mint napjainkban látjuk, az ember a társadalom szükségleteinek rabszolgájává lesz, de te közösséged erényeinek rabszolgája vagy, hogy gyümölcsöt hozzanak, rabszolgájuk a szegénységben hogy gazdagítsd őket, rabszolgájuk hibáikban hogy kijavítsd őket, rabszolgája tanúságtételüknek, hogy magasabbra juthassanak, rabszolgájuk mindenben, hogy mindnyájan egyek legyenek Krisztus szabadságában. El kell tudnod fogadni jó és rossz kedélyállapotukat és az engedelmesség kelletlen gyakorlását is, és meg kell tanulnod ezeket a bosszantó dolgokat az evangélium fényében átértékelni. Irányítanod kell a közösséget, hogy szolgálj; és úgy kell szolgálnod, hogy minél tökéletesebben irányíts.

Azonban az elsődleges kötelessége egy premontrei apátnak – ezt akár saját tapasztalatomból is elmondhatom –, hogy a Szent Norbert által kitaposott ösvényen a szentségre vezesse az embereket. „Csak” ezt kell csinálnod a maga egyszerűségében, határozott (és néha) energikus kézzel, de nagyon fontos, hogy minden felsőbbrendűségi érzés nélkül. Egy folyamatos, mély, őszinte és emberi kapcsolatot kell kialakítanod szerzetestestvéreiddel, még akkor is, ha alárendeltjeid szükség szerint mindig tisztelettudóan távolságtartóak veled.

A premontrei apát, mint egy önálló közösség vezetője, ajánlatos, hogy kapcsolódási pontja legyen a saját kanóniájának és szerzeteseinek az egész Premontrei Rend felé. Az Ő feladata, hogy közössége tekintetét mindig Szent Norbert rendjére irányítsa, nemcsak azért, hogy a közösség meg ne hasonuljon önmagával, hanem azért is, hogy állandó lelki táplálékot és feltöltődési lehetőséget biztosítson a közösség számára a rend szellemi öröksége. Egy olyan korban, amely ki van éhezve az újdonságokra, és gyanakvó a hagyományokkal szemben, az apátnak ez a feladata igen nagy jelentőséggel bír. Ő felelős közösségének premontrei karakterének fenntartásáért. A megtéréshez vezető utunkon néha úgy találhatjuk, hogy rendünk hagyományainak élő jelenléte életünkben idegesítő tud lenni. Az apátnak ezért kell emlékeztetnie minket rendünk alapvető értékeire, amelyeket néha bizony alábecsülünk, és lelki igényeinkre, amelyeket elhanyagoltunk.

Ne félj attól, ha azt hallod, hogy kimentél a divatból. Légy rá büszke, amikor régimódinak mondanak, mert érintetlenül meg szeretnéd őrizni a lényegi igazságokat és hagyományokat, amelyek premontreiekké tesznek bennünket. Ne szűnj meg ismételni, újra és újra elmondani, kihirdetni, hogy az Egyház arculata néha változik, de a lényeg mindig ugyanaz marad. A II. Vatikáni Zsinat se nem szándékozott, se hatalma nem volt megváltoztatni az Egyház lényegi tulajdonságait.

Csak egy parancs maradt: el kell kezdened újra és újra, az alapoktól. Újra el kell kezdened az életet, újra kell kezdeni a megtérést, újra kell kezdeni jót cselekedni, újra kell kezdeni állhatatosan, újra kell kezdeni kitartással, újra elkezdni okulva a tanulságokból.

Folytatnod kell a dolgok újrakezdését, atyám, de nem te leszel az egyetlen, aki újrakezdi. Emberek sokasága, láthatatlanok de valóságos létezők –számtalan szerzetes lelke, akik szent életet éltek ezek között a falak között, és akiknek hangja a mennyből ezen a reggelen velünk együtt imádkozik a bizalom és a remény zsoltárának soraival- ezek a testvéri lelkek mind csatlakoznak hozzád, és bátorítanak téged. Csak kövekből soha nem lesz apátság. Apátság olyan emberek közösségéből lesz, akik törekednek az életszentség elérésére önmaguk odaajándékozásával mások számára. Túl a mérnöki pontossággal egymásra rakott köveken, egy apátság a szívek egysége; szíveknek, amelyek egy nagy szívet alkotnak; együtt élő férfiak közössége, akik azért gyűltek egybe, hogy együtt Istent keressék egy általuk választott vezető irányítása alatt.

A premontrei apátok feladatköre tehát része a rend egységes küldetésének, amely pedig része az egyetemes Egyház küldetésének. Így a közös cél az, hogy apátjaink minden energiájukat a Mennyek országának építésére szenteljék szeretetük és apostoli tanúságtételük által. Hűséggel az első premontreiekhez, akik 1121. karácsonyán tettek fogadalmat, napjainkban a premontrei szerzeteseknek közösségeiket a mai ember számára olyan helyekké kell alakítaniuk, ahol mindenki találkozhat a megtestesült Isten valóságával, aki felajánlotta életét, hogy mindenkit megmentsen és természetfölötti hivatásunkra válasz adjon.

Minden apátságnak egyben találkozási pontnak is kell lennie a megtestesült Isten valóságával, hogy valóságossá tegyünk –mint már mondtam, újra kell kezdenünk- Isten megtestesülését köztünk, és jelenvalóvá tegyünk Őt a ma embere számára is hitünkről tett tanúságunk által.

Arra vagytok meghívva, hogy Krisztus Testét építsétek szeretetben. Monostoraitok falai nem lehetnek számotokra erődítmények. A történelem a megmondhatója, hogy ezek soha nem akadályok voltak a támadók számára; hanem bástyák, amik mögé szeretet kell elraktároznotok, amelynek feleslege csak arra kell hogy várjon, hogy szétáradjon az Egyházban. Kitüntetésnek kell vennünk, -nem érdekes, mi az ára- hogy fenntarthatjuk hagyományainkat, amelyben szent elődeink voltak az ékszerek, és apátjaink a dicsfény. Ezért nem sokat számít, hogy a kegyesen lefektetett kövek tömegei összedőltek-e, amíg az apostoli hagyományok maradványai nem tűntek el, mivel azt szerzeteseink folytatták, akiknek az utódai ti vagytok.

Az egy helyhez való kötődés a premontrei szerzetest inkább szerveesebb részévé teszi az Egyháznak, egy helyhez kapcsolja identitását, és felkészíti őt küldetésére, minthogy a monostor falai közé zárná. A helyhezkötöttség által, amely megjeleníti az elszakíthatatlan köteléket a fogadalmas tag és a templom között, amelyre fogadalmát tette, a premontrei szerzetes elsősorban apátsági templomának szolgálatára van felszentelve, hogy itt mutassa be örökké a szentmisét, felajánlva Istennek a Krisztussal egybeforró egyetemes Egyház imáját, és egybegyűjtse a keresztény embereket Urunk körül. A helyhezkötöttség mély és személyes elköteleződésünk jele Krisztus evangéliumának élése iránt, megosztva egymással sorsunkat részegyházaink szolgálatára, ezáltal szolgálva az egyetemes Egyházat. Fogadalmunk „trado meipsum” szavai kifejezik, hogy sorsközösséget vállalunk, és beépülünk Krisztus Egyházába, amely a templom megszentelt földjén különösen jelen van. Ezek a szavak tehát nyíltságunkra utalnak az egyetemesség felé, ami nem a valóságból való menekülést jelenti, mivel egyetemességünk alapvetően részegyházainkban gyökeredzik.

A kanonoki fogadalmak -eleget téve a Gregoriánus reformok spirituális szándékának- tartalmazzák az anyagi javakról való teljes lemondást is. Így a premontrei szerzetesnek szintén hivatása, hogy saját lelkét kiüresítse, hogy azt Krisztussal betöltve Krisztus lehessen mindene.

A lelkipásztori munka szerves részét képezi a premontrei hivatásnak, amióta a Premontrei Rend kanonokrend. Minden tagja, papok és testvérek egyaránt, az Egyházban betöltött hivatásuknak és képességeiknek megfelelően apostoli szolgálat végzésére is fogadalmat tettek. Prémontre-ben a lelkipásztori munka végzése a közösség egyetemes küldetése volt. Néhány vidéken azonban -történelmileg érthetetlen okokból kifolyólag- a helyi szokások miatt úgy adódott, hogy premontrei plébánosoknak egyedül kell lakniuk a saját plébániájukon. Ezeket a szokásokat természetesen tisztelni kell, de nem szabad úgy tekintetünk rájuk, mint amik kifejezik a premontrei lelkipásztori ideált. A lelkipásztori szolgálat az apátságon kívül nem lehet törés egy premontrei életében, sokkal inkább az Egyházért hozott áldozatnak kell felfognia, amelyet a szerzetes a fogadalmán napján magára vállal. A rendtársak közösségének a mai világban olyannak kell lennie a magányos premontrei plébános számára, mint egy kanonoki templomnak, amely megőrzi, és mindig emlékezteti őket apostoli küldetésükre. Ez jelenti a közösséget a templom és a szerzetes

között, amely annál erősebb, minél távolabb van a szerzetes a monostortól speciális feladatainak végzése miatt. Mint minden apostol, a premontrei szerzetes is küldetésének végzése közben Krisztust jeleníti meg a világban, de ugyanakkor képviseli saját közösségét is, azt az „ecclesia”-t, amely őt szolgálni küldte, és amelynek átadta önmagát fogadalma napján. A lelkipásztori küldetés nem csak egy „munkalehetőség” rendünk számára, mint a különböző apostoli tevékenységek az újabb keletű szerzetesközösségeknek, hanem a Premontrei Rend legbensőbb lényegéhez tartozó szent feladat. Példaképeink az apostolok, akik megszentelt férfiaként egy közösségbe gyűltek Krisztus körül, hogy az Urat dicsérjék, hirdessék az evangéliumot minden nemzeteknek, és összegyűjtsék Isten szétszóródott gyermekeit a világban. Az apostolok közös élete, amely többet jelentett mint pusztán együtt lakást, jel volt Istentől az Egyháznak és a világnak; jel, amiért Krisztus imádkozott, hogy tanítványai egyek legyenek, hogy a világ felismerhesse tanúságtételüket. Ebben a szellemben tevékenykedve, a lelkipásztori munka a lelki élet és a megszentelődés forrásává válik.

Fogadalmi által átadva magát a *közösségnek*, a fogadalmas rendtag megígéri, hogy a Szent Norbert által kitaposott ösvényen fog járni, és a *megtérés* útjára fog lépni, amely képessé teszi őt, hogy mélyebb és élőbb közösségre lépjen Istennel és társaival. A személyes és közösségi önmegtágadás gyakorlása mindig is létezett, formai és irányultságbeli eltérésekkel ugyan, de állandó jelenség volt a rend történetében. Bizonyos időszakokban ugyan alulértékelték az önmegtágadás jelentőségét, de nem ezek voltak Prémontre legdicsőségesebb napjai. A kanonoki közösségnek, mint egységes testületnek, hivatása van a folytonos megtérésre, amely mércéje a hitelességének, a tanúságtétel és az igazságosság apostoli karizmájának. Ezek miatt tehát minden valós megújulási törekvésnek vigyázni kell, nehogy megsemmisítse a személyes és közösségi önmegtágadást a „jóléti állam” által gyakorolt nyomásra hivatkozva. Ez nemcsak egy erőteljesen középosztálybeli, helytelen hozzáálláshoz vezetne, de mindezek fölött „lelki vérszegénységhez” is, amely ellehetetlenítene mindféle szerzetesi létformát. A megtérés Szent Norbert által választott formája az egyetlen lehetséges út egy premontrei szerzetes számára. Sajátos tulajdonságaikból fakadóan, a premontrei élet aszketikai elemei az igazi szabadság útjait nyithatják meg bármely premontrei szerzetesnek és közösségének. Amikor a megtérés folyamata által létrejövő szigor hiányzik egy rend életéből, az imádság lelke és a bensőséges viszony Istennel fokozatosan elhalványodik, majd lassan eltűnik. Ennek a spirituális elszegényedésnek igen nagy ára van, rövid és hosszú távon egyaránt, ugyanis könnyen elkedvetlenítheti a rendünkbe hivatást érző ifjakat.

A gyökerekhez való visszatérés, amelyet a II. Vatikáni Zsinat hangsúlyozott, magába foglalja a visszatérést ahhoz a három fő elemhez, amelyek magát a rend kereteit alkották, a *forma*, amelyben maga a Premontrei Rend testet öltött, és amelyben állandóan *megújulásra* szorul: 1, Szent Norbert és társainak inspirációja Prémontre megalapításához. 2, Történelmi összefüggések –főképp a Gregoriánus reform- amelyben jelen vannak a maguk teljességében Rendünk legfontosabb tulajdonságai, úgymint: evangéliumi ihletettséggű alapítási szándék, apostoli életmód, kanonokság, papság, megszentelt élet, lelkipásztori munka és istendicséret. 3, Egy intézményes fejlődés, amelyben az idők során a Premontrei Rend karizmája, és jelenléte a világban egységes formában nyilvánult meg.

Egységben a *Boldogságos Szűzanyával*, akárcsak a Jeruzsálemi közösség (ld. ApCsel 1,14), az egész premontrei család szívébe zárja, és elelmélkedik a megtestesült Ige titkáról, magáévá teszi tanítását és példáját, ünnepli diadalát a Feltámadottnak, várva dicsőséges eljövételét. Philip de Bonne-Espérance különösképpen hangsúlyozta Szűz Mária anyai szerepét az apostolok és mai követőik számára, akik a *vita apostolica*-t választották életformájukul. Egy apostoli lelkületű közösségben, mint amilyen a Premontrei Rend, Szűz

Mária jelenlétének imádságainkban és életfelfogásunkban kézenfekvőnek kell lennie. Szent Norbert áhítatos követője volt a Szűzanyának, az Ő példáját követve a premontrei lelki írók is nagy súlyt helyeztek Mária szerepére a tanítványok közösségében, mivel az apostolok példája szerint szerettek volna élni. Az idők folyamán a hódolat legkülönbözőbb formái alakultak ki, de a szeretet Isten Anyja, az Apostolok Királynője iránt mindig kiapadhatatlan forrása maradt a kegyelemnek és a lelki gyönyöröknek.

Most, a Harmadik Évezred elején, a Premontrei Rendnek is hivatása, hogy a II. Vatikáni Zsinat szellemében mélyebben élje meg identitását és hagyományait, hogy szembe tudjon nézni a misszió, a társadalom és az inkulturáció kihívásaival.

Fordította: Boldvai Márton Bertalan O.Praem. 2007